

Faktaark

FAKTA-ARK ①

FORBEREDELSE OG PLANLÆGNING AF RENSEPGAVER

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)

INDHOLD I FAKTAARK NR. 1

Side 1: Formål med faktaarket og gode råd

Side 2: Tjekliste til brug ved forberedelse og planlægning af rensopgaver

Formål med faktaark 1

Formålet med dette faktaark er at give de ansvarlige for planlægning af rensning af ventilationsanlæg og/eller de arbejdsopgaver og sikkerhedsanvendelser, der bør tages højde for, inden en rensopgave skal udføres.

Det er vigtigt, at arbejdet kan udføres sikkert for de ansatte. For at sikre dette kræves et overblik over de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger ved de enkelte opgaver. Sikkerhedsforanstaltninger bør ligeledes medtages ved tilsynsbrug på opgaven. Tjeklisten til dette findes på side 2.

Hvorfor gennemføre ventilationsrensning?

Ventilationsrensning gennemføres for at sikre et godt indeklima for brugerne af bygningen samt for at sikre en effektiv og god komfortanlæg. Beskæftiget anlæg og kanaler kan give indelukket, øget brandrisiko og øget energiforbrug til transport af luft i anlægget. For at sikre overensstemmelse er der nogle krav til rensning af ventilationsanlæg.

Regler for rensning af ventilationsanlæg

- Alle ventilationsanlæg, både mekaniske og naturlige ventilationsanlæg, der er etableret på en arbejdsplads, skal i henhold til arbejdsreglementet renses effektivt.
- Ved rensning stiller bygningsreglementet krav til rensningshøjden, og her henvises til 52.447, norm for ventilationsanlæg.
- "Mekaniske" ventilationsanlæg bliver betragtet som en maskine. Hvis de er brugt efter 1. januar 1990, er der krav om CE-mærkning i henhold til Maskindirektivet. Interval for service, rensning og rengøring vil fremgå af leverandørens vedligeholdelsesvejledning for ventilationsanlægget.

Rensning af ventilationsanlæg - metodevalg

Metodevalg ved rensning af ventilationsanlæg afhænger bl.a. af anlægstype og udførelse, forureningsniveauet i anlægget samt krav til rensning. Der henvises til faktaark nr. 2, 3 og 4 (før eller vådrensning).

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

FAKTA-ARK ②

TØRRENSNING - BOLIG OG KOMFORTANLÆG

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)

INDHOLD I FAKTAARK NR. 2

Side 1: Formål og lidt om typiske "forurenings" og værktøjer

Side 2: Kemisk risikovurdering og værktøjer

Formål med faktaark 2

Formålet med dette faktaark er at give de medarbejdere, der skal udføre rensopgaver, et hurtigt overblik over de overvejelser, de skal gøre, inden arbejdet påbegyndes.

Desuden giver faktaarket et overblik over de typiske værktøjer, der skal anvendes.

I ventilationskanalerne fra bolig og komfortanlæg er der støv og evt. skimmelssvampe. Almindeligt husstøv indeholder mange forskellige stoffer. Det kan være husstøvmider, pollen, hår og skæl fra dyr og mennesker, fedt, sølv, og hvad der nu ellers er i omgivelserne, som er "lettest nok" til at blive fæstet af udsugningen.

Hustøvmidler findes overalt, hvor der bor mennesker, men især i varme og fugtige miljøer. De er kun et problem for mennesker med allergi overfor hustøvmidler, da de hverken bider eller overfører sygdomme.

Mikroorganismer - typisk skimmelssvampe i ventilations- og luftkanaler - forekommer oftest, når der er fugt i kanalerne, dvs. bl.a. i udluftning fra badeværelse. Skimmelssvampe bliver generelt bedt i varme og fugtige miljøer.

Vær særligt opmærksom, hvis ventilationsanlægget ikke har været brugt i en periode.

Ved ældre anlæg, hvor værne er af cement eller andet porøst materiale, kan der evt. frigives støv fra overfladen ved rensning.

Når man udsætter for støv og evt. skimmelssvampe, kan det give irritation af luftvejene og evt. være sundhedsskadeligt afhængig af, hvad det er og mængden, man udsættes for.

Kemisk risikovurdering

Ved alt arbejde med risiko for at blive udsat for sundhedsskadeligt støv og/eller mikroorganismer skal der udføres en kemisk risikovurdering, inden arbejdet påbegyndes. Den kemiske risikovurdering skal danne grundlag for tilsynsbrug og planlægning af, hvordan arbejdet kan udføres sikkert, herunder brug af værktøjer.

Læs mere om kemisk risikovurdering på side 2.

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

FAKTA-ARK ③

TØRRENSNING - INDUSTRI

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)

INDHOLD I FAKTAARK NR. 3

Side 1: Formål og lidt om typiske "forurenings" og værktøjer

Side 2: Kemisk risikovurdering og værktøjer

Formål med faktaark 3

Formålet med dette faktaark er at give de medarbejdere, der skal udføre rensopgaver, et hurtigt overblik over de overvejelser, de skal gøre, inden arbejdet påbegyndes.

Desuden giver faktaarket et overblik over de typiske værktøjer, der skal anvendes.

I ventilationskanalerne i mange industrianlæg er der risiko for forskellige former for støv og evt. skimmelssvampe. Inden arbejdet påbegyndes, er det vigtigt at tjekke, hvad det er for en form for støv, hvad det er for nogle processer/fugtige stoffer, der er udsugningsskive, og som dermed findes i udsugningsanlægget. Is det brandfarligt (eksempelvis olie, fedt og træolie), så er der særlige krav til jeres udstyr.

Selve støvet har også forskellig faregrad afhængig af, hvad det er, partikelstørrelsen og mængden. Jo mindre partikler, jo farligere er det som vedrørende, da de trænger længere ud i lungerne forårsager (f.eks. lungebetændelse).

Mikroorganismer - typisk skimmelssvampe i ventilations- og luftkanaler - forekommer oftest, når der er fugt i kanalerne, dvs. bl.a. i udluftning fra badeværelse. Skimmelssvampe findes generelt bedst i varme og fugtige miljøer. Vær særligt opmærksom, hvis ventilationsanlæg ikke har været brugt i en periode.

Ved ældre anlæg, hvor værne er af cement eller andet porøst materiale, kan der evt. frigives støv fra overfladen ved rensning.

Når man udsætter for støv og evt. skimmelssvampe, kan det give irritation af luftvejene og evt. være sundhedsskadeligt afhængig af, hvad det er og mængden, man er udsat for.

Kemisk risikovurdering

Ved alt arbejde med risiko for at blive udsat for sundhedsskadeligt støv og/eller mikroorganismer skal der udføres en kemisk risikovurdering, inden arbejdet påbegyndes. Den kemiske risikovurdering skal danne grundlag for tilsynsbrug og planlægning af, hvordan arbejdet kan udføres sikkert, herunder brug af værktøjer.

Læs mere om kemisk risikovurdering på side 2.

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

FAKTA-ARK ④

VÅDRENSNING

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)

INDHOLD I FAKTAARK NR. 4

Side 1: Formål, lidt om typiske risici og 1. hjælp

Side 2: Kemisk risikovurdering og værktøjer

Formål med faktaark 4

Formålet med dette faktaark er at give de medarbejdere, der skal udføre rensopgaver, et hurtigt overblik over de overvejelser, de skal gøre, inden arbejdet påbegyndes.

Desuden giver faktaarket et overblik over de typiske værktøjer, der skal anvendes.

I ventilationskanalerne i mange industrianlæg er der risiko for forskellige former for støv, fedt og evt. skimmelssvampe. Inden arbejdet påbegyndes, er det vigtigt at tjekke, hvilken form for forurening, der er i anlægget.

Ved vådrensning vurderes det, at udsættelsen for støv er minimal, da rensning foregår via "skumdugning" i ventilationsanlægget.

Ved vådrensning anvendes der forskellige sæber, som oftest er markant alkaliske. De kan typisk forårsage svære ætninger af huden og risiko for alvorlige øjenlæsioner.

Det er vigtigt at tjekke sikkerhedsdatabladet for at se, om der er specielt problematiske stoffer i produktet (f.eks. stoffer der kan forårsage allergi eller evt. søde, ringende lugt).

Husk - sikkerhedsdatabladet skal være på dansk.

Kemisk risikovurdering

Ved alt arbejde med risiko for at blive udsat for kemiske produkter (sundhedsskadeligt støv og/eller mikroorganismer) skal der udføres en kemisk risikovurdering, inden arbejdet påbegyndes.

Den kemiske risikovurdering skal danne grundlag for tilsynsbrug og planlægning af, hvordan arbejdet kan udføres sikkert, herunder brug af værktøjer.

Læs mere om kemisk risikovurdering på side 2.

1. hjælp

ØBS. Sørg for at have en øjen skylleflasker i nærheden ved håndtering af de kemiske produkter.

Skulle uheldet være ude, og du får noget af det kemiske produkt i øjnene, er det vigtigt hurtigt at komme i gang med at skylle øjnene. Ved flere produkter er der krav om lang skylletid. Så kontakt altid en læge, hvis uheldet skulde ske.

Skulle du få noget i håret, så sørg for at forurenede tøj og sko fjernes. Beskrivelse af 1. hjælp er angivet i sikkerhedsdatabladet punkt 4.

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

FAKTA-ARK ⑤

ASBEST I VENTILATIONSANLÆG - KUN RELEVANT V. ANLÆG ÆLDRE END 1990

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)

INDHOLD I FAKTAARK NR. 5

Side 1: Formål med faktaarket om asbest

Side 2: Kemisk risikovurdering og særlige forholdsregler ved asbestarbejde

Formål med faktaark 5

Formålet med dette faktaark er at give de ansvarlige for planlægning af rensopgaver samt medarbejdere, der skal udføre arbejdet, indsigt i de forhold, der skal tages højde for, hvis der er konstateret asbest.

Vær opmærksom på, at blot der er den mindste mistanke om forekomst af asbest i ventilationsanlægget, så skal arbejdet betragtes som et asbestarbejde.

Asbest - hvornår?

Der kan forekomme asbest i ventilationskanaler og aftrækkanaler (bygninger frem til 1990 - yderligere kan der være asbest i isolering af kanaler m.v. frem til 1990).

Kemisk risikovurdering

Ved alt arbejde med risiko for at blive udsat for sundhedsskadeligt støv, herunder asbeststøv, skal der udføres en kemisk risikovurdering, inden arbejdet påbegyndes.

Dette faktaark gælder kun for rensning af ventilationsanlæg med asbestholdige materialer. Vær særligt opmærksom, hvis der er mistanke om, at asbest er i nærheden af arbejdspladsen. Det er bl.a. en forudsætning, at materialerne er relativt og ikke smuldet ned.

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

FAKTA-ARK ⑥

KEMISK RISIKOVURDERING FOR VENTILATIONSRENS

DER ER UDARBEJDET FAKTAARK FOR FØLGENDE OMRÅDER OG PROCESSER:

- ① Forberedelse og planlægning af rensopgaver
- ② Rensning - bolig og komfortanlæg
- ③ Rensning - industri
- ④ Vådrensning
- ⑤ Asbest i ventilationsanlæg (før 1990)
- ⑥ Kemisk risikovurdering

INDHOLD I FAKTAARK NR. 6

Side 1: Formål med faktaarket og baggrund for kemisk risikovurdering

Side 2: Tjekliste til brug ved kemisk risikovurdering

Baggrund

Ved alt arbejde hvor der er en risiko for at blive udsat for kemiske produkter, sundhedsskadeligt støv og/eller mikroorganismer, skal der udføres en kemisk risikovurdering, inden arbejdet påbegyndes.

Husk også at tage hensyn til de omgivelser arbejdet skal foregå i, kan udføres en elektrostatisk - skærpelse af støvet.

Den kemiske risikovurdering skal medbringes med:

1. **Færdighed**, det er bl.a. fra de anvendte kemiske stoffer, men også fra støv, der er i kanalerne.
2. **Udsættelse**, hvordan kan medarbejderne blive udsat for påvisninger?
3. **Omstændigheder ved arbejdet**, hvordan der arbejdes på, og om der er udsat for støv eller andre stoffer.
4. **Forureningsforholdene**, hvordan har den udsættelse kan begrænses mest muligt, og hvilke værktøjer der skal anvendes.

Krav ved brug af kemiske produkter

- Læs i databladet om produktet.
- Sørg for sikkerhedsdatabladet til alle produkter (på dansk)

Formål med faktaark 6

Formålet med dette faktaark er at give et overblik over, hvilke regler, der er i kraft af, og hvilke krav der er ved vurdering af risikoen ved arbejde med ventilationsanlæg. Formålet er at sikre, at der er en god grund til at tage hensyn til egne risikovurderinger.

Brug af tilsynsbrug

På næste side er der et eksempel på en udfyldt tjekliste til brug ved kemisk risikovurdering for processen ventilationsrensning - bolig og komfortanlæg.

Vendte side er tænkt som hjælp til de forhold, der skal overvejes i forbindelse med en rensopgave - og højeste side er til jeres konkrete vurdering.

I forbindelse med de konkrete vurderinger er desuden de respektive Faktaark.

Der er mulighed for at downloade en skrivebar version af Tjeklisten på [BFA's hjemmeside](#).

BFA Service-Turner
Borgerforbudsloven for Arbejdsmiljø

